

2019-02-27

Divisionen för främjande och förvaltning

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Översyn av beredskapszoner (SSM 2017:27) med komplettering (MSB 2018-02237)

(Ert dnr M2017/02654/Ke)

Jordbruksverket har fått möjlighet att lämna synpunkter på rapporten *Översyn av beredskapszoner (SSM 2017:27) med komplettering (MSB 2018-02237)* som Strålsäkerhetsmyndigheten har tagit fram i samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Strålsäkerhetsmyndigheten har gjort ett gediget arbete genom sina beräkningar av hur olika utsläpp från kärntekniska anläggningar sprids vid ett stort antal redan inträffade väderhändelser samt på vilket avstånd utsläppet uppnår ett visst doskriterium när olika skyddsåtgärder bör övervägas. Resultatet har presenterats på ett sätt som är lätt att förstå. Trots att det finns stora osäkerheter i ingångsdata ger beräkningarna en god grund för att föreslå nya beredskapszoner och planeringsavstånd.

Vi tillstyrker Strålsäkerhetsmyndighetens förslag till nya beredskapszoner och planeringsavstånd för kärnkraftverken i Forsmark, Oskarshamn och Ringhals, beredskapszon kring Westinghouse Electric Sweden AB:s bränslefabrik i Västerås samt planeringsavstånd kring Centralt mellanlager för använt kärnbränsle i Oskarshamn (Clab).

Vi vill dock lämna följande kommentarer på vissa delar av rapporten.

1. När det gäller åtgärdsnivåer i livsmedelsproduktionen, och då primärproduktionen mer specifikt, har det vid beräkningarna inte tagits hänsyn till att produktionen är starkt årtidsberoende. Vid beräkningarna har endast tagits hänsyn till nedfall i en växande gröda som skördas eller betas omedelbart. Till exempel behöver ett nedfall under vinterhalvåret inte betyda att gränsvärdena för livsmedel överskrids eftersom upptag via rötterna följande odlingsäsong oftast ger en lägre halt radioaktiva ämnen i grödan än vid nedfall i en växande gröda. Ett annat exempel är att nedfall i en växande gröda i ett tidigt utvecklingsstadium kan klara gränsvärdena genom att grödan växer till (utspädning), bladavfall samt att radioaktiva ämnen spolats bort av regn.

Vi anser dock att det är bra att Strålsäkerhetsmyndigheten är konservativa i sina beräkningar och anger avstånd där skyddsåtgärder kan behöva sättas in i primärproduktionen. Samtidigt bör man klargöra att skyddsåtgärder kanske inte behöver sättas in beroende på vilken årstid nedfallet sker. Den aktuella situationen får avgöra detta.

2. När det gäller händelsen med kriticitet på Clab ställer vi oss undrande till varför bränslet antas vara obestrålat när det är använt kärnbränsle, dvs. bestrålat bränsle som förvaras

vid Clab. Dessutom görs ett antagande att krypton-85 redan finns i bränslet vilket inte är logiskt med tanke på att man antagit att bränslet är obestrålat. Varför dessa antaganden har gjorts bör klargöras i texten.

3. I bilaga 5 under avsnitt 7.2 anges att bland annat Jordbruksverket har ett ansvar för att kontrollera att producenterna tar sitt ansvar att se till att innehållet av radioaktiva ämnen i saluförda livsmedel inte överskrider gällande gränsvärden. Detta påstående är fel. Vi har däremot ett ansvar för att kontrollera att producenter av djurfoder inte släpper ut produkter på marknaden med otillåtna halter av radioaktiva ämnen (^{134}Cs och ^{137}Cs).

4. I kapitel 7 beskrivs de konsekvenser som föreslagna beredskapszoner och planeringsavstånd antas få. Gällande den kompetenshöjning som förväntas ske vill vi hänvisa till ett tidigare yttrande från Jordbruksverket gällande Remiss av slutrapport om långsiktig kompetensförsörjning (SSM2017-134).

I detta ärende har divisionsdirektören Håkan Henrikson beslutat. Patrik Moström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också verksjuristen Ida Lindblad Hammar, Göran Löfqvist, Gudrun Wilkens, Catrin Molander, Anders Landgren, Anja Bertilsson och Ann Bladh deltagit.

Håkan Henrikson

Patrik Moström